

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 842
van **SOFIE JOOSEN**
datum: 8 juni 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Landbouwcalamiteiten - Risicobeheersplannen

In antwoord op parlementaire vraag O-000032/2021 van 30 april 2021 van EP-verkozene Norbert Lins (EP: Europees Parlement) over de schade van de late nachtvorst op de Europese wijnbouwindustrie, antwoordde bevoegd Commissaris Wojciechowski het volgende:

"The proposal for the post-2020 common agricultural policy that we are currently debating in the trilogue negotiations delivers on the needs of risk management and use of innovative tools to be included in the preparation of the CAP strategic plans. The CAP can provide support to help farmers manage their production and income risks from unexpected weather events outside their control. Specifically, insurance and mutual funds, including income stabilisation tools, should remain possible but support will also be possible for other more innovative risk management tools. Member States will be required to conduct a needs assessment and approach the objective strategically, including the planning and implementation of relevant support schemes. Such a strategy needs to include support to withstand unexpected shocks. The scope of the risk management tools under the FRD has been widened to accommodate the above-mentioned needs."

Op basis van het antwoord van de commissaris noteer ik dat de lidstaten wordt verzocht om binnen het raamwerk van de vernieuwde CAP (gemeenschappelijk landbouwbeleid) in een duidelijk risicobeheersplan voor alle soorten klimaatgerelateerde calamiteiten en andere 'onverwachte schokken' te voorzien en tevens blijkt uit het antwoord de nood aan specifieke ondersteuningsmechanismen om de impact hiervan te mitigeren.

1. Over welke specifieke risicobeheersplannen beschikt Vlaanderen al voor klimaatgerelateerde landbouwcalamiteiten enerzijds en niet-klimaatgerelateerde anderzijds? Zijn ze al gekoppeld aan specifieke steunmechanismen?
2. In hoeverre maakte Vlaanderen al de hierboven geschetste planningsoefening voor de nieuwe CAP wat betreft de aanpak van landbouwcalamiteiten?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 842 van 8 juni 2021

van **SOFIE JOOSEN**

1. Uw eerste vraag heeft betrekking op zowel klimatologische als andere risico's waar landbouwondernemingen mee te maken krijgen. Die risico's zijn inderdaad talrijk. Weers- en prijsrisico's zijn van alle tijden, maar denk ook ziekten en plagen, calamiteiten, arbeidsongeschiktheid, wanbetaling, afnamezekerheid, gewijzigd overheidsbeleid, etc...

Globaal kunnen er drie niveaus van risico's op landbouwbedrijven worden onderscheiden. Het onderscheid tussen de drie niveaus is belangrijk met oog op de rol van de overheid (incl. GLB) op vlak van het beheer van de betrokken risico's:

- (1) *Normale bedrijfsrisico's*. Dat zijn zaken die frequent kunnen voorkomen maar waarvan de impact relatief beperkt is. De beste manier om met die risico's om te gaan zijn bedrijfseigen maatregelen, zoals investeringen om de oogst- en opbrengstvariatie te verkleinen, diversificatie of niet alle eieren in één mand leggen, etc..
- (2) *Vermaktbare risico's*. Dit zijn risico's die het eigen bedrijf overstijgen maar waar er mogelijkheden zijn om ze met anderen te delen of solidariseren. Voorbeelden hiervan zijn het sanitair fonds voor bestrijdingsplichtige dierziekten en de brede weersverzekering, maar evengoed collectief verkopen via productenorganisaties. Of de termijnmarkt is ook zo'n instrument.
- (3) *Catastrofische risico's*. Dat zijn risico's waar je als bedrijf of als sector niet kan op anticiperen. Gelukkig komen ze niet frequent voor, maar als bedrijven er mee geconfronteerd worden is de impact vaak zeer groot. Voorbeelden hiervan zijn plotse handelsembargo's (cfr. Ruslandboycot), pandemieën (cfr. COVID), risico op onteigening voor algemeen nut, risico op gewijzigd vergunningenbeleid door overheid (stikstof), etc ...

Zoals de Eurocommissaris aangaf omvat het Europees GLB een aantal instrumenten om risicobeheer te bevorderen. Het GLB richt zich vooral op de eerste twee types, dus het stimuleren van het beheer van bedrijfsrisico's en vermaktbare risico's.

Voor catastrofische risico's daarentegen voorziet het Europese staatssteunkader mogelijkheden voor lidstaten om getroffen ondernemingen te helpen overleven, denk bijvoorbeeld aan de Vlaamse COVID-beschermingsmaatregelen die we genomen hebben (voor alle ondernemingen). Al kan ook de Europese Unie in uitzonderlijke gevallen zelf ook middelen vrijmaken voor het milderen van de effecten van catastrofische risico's, zoals handelsgeschillen die boven het hoofd van de ondernemers worden beslecht;

In Vlaanderen zijn er heel wat steunelementen.

Het beheer en de behandeling van uitzonderlijke weersfenomenen, ook deze met impact op de landbouw, die zich voordoen vallen vanaf 2020 onder het (Algemeen) Rampenfonds.

Vanaf 2020 ondersteunt Vlaanderen de brede weersverzekering voor land- of tuinbouwers met een open teelt (bv. fruit, akkerbouw, ...) die zich bij een private verzekeraar verzekeren tegen schade aan gewassen door extreme en ongunstige

weersomstandigheden. Een erkende brede weersverzekering dekt minstens de weersfenomenen storm, hagel, vorst, ijs, regenval en droogte. Indien de landbouwer een erkende brede weersverzekering afsluit, dan kan hij een subsidie ontvangen die 65% van de jaarlijkse verzekeringspremie (exclusief verzekeringstaks) bedraagt. Vanaf 2023 is er een tussenkomst van 65% van de premie voor de grootste verzekerde oppervlakte in de eerste drie jaar. Voor bijkomende verzekerde oppervlakte wordt maximaal 65% (afhankelijk van beschikbaar budget) van de verzekeringspremie gesubsidieerd.

In 2020 werd een crisismaatregel voorzien voor de sierteelt en aardappelteelt, twee sectoren die zwaar geleden hebben onder de coronapandemie.

Het VLIF ondersteunt bepaalde investeringen ikv oogstprotectie aan 30%. Voorbeelden zijn: hagelnetten, vogelnetten, hagelkanon, nachtvorstberegeningssysteem, warmtekanon, wildnet, insectengaas, klimaatdoek,... Ook investeringen ikv bioveiligheid van de dierlijke sector worden ondersteund in het VLIF, bijvoorbeeld investeringen tegen de insleep van Aviaire influenza (vogelgriep) of Afrikaanse varkenspest

In de groenten- en fruitsector kunnen operationele programma's ook maatregelen bevatten rond het vermijden en opvangen van crisissen op de groente- en fruitmarkten. Dit kan onder meer gaan om acties en activiteiten die zijn gericht op diversificatie en consolidatie van de groente- en fruitmarkten, preventief of gedurende een crisisperiode; steun voor de administratieve kosten van het opzetten van onderlinge fondsen en een financiële bijdrage voor het aanvullen van onderlinge fondsen na de compensatie van aangesloten producenten wier inkomen ten gevolge van ongunstige marktomstandigheden ernstig is gedaald; herbeplanting van boomgaarden waar dat nodig is na verplichte rooiing om sanitaire of fytosanitaire redenen in opdracht van de bevoegde autoriteit; het uit de markt nemen van producten; het groen/niet oogsten van groenten en fruit; oogstverzekeringen; ...

Tot slot kan ook Vlaams bijenteeltprogramma 2020-2022 vernoemd worden, waarbij de bijengezondheid één van de speerpunten is. Met het programma wilt Vlaanderen de bijensterfte terugdringen door het promoten van betere, wetenschappelijk onderbouwde imkerteknieken en door het opzetten van een selectiewerking, gebaseerd op de gedocumenteerde prestaties van het teeltmateriaal. Het is dus geen steunstelsel met rechtstreekse financiële bijstand aan individuele producenten of lokale groepen.

2. De nationale strategie voor operationele programma's in de groenten- en fruitsector en het bijenteeltprogramma komen vanaf 2023 onder de koepel van het GLB Strategisch Plan. Het VLIF wordt binnen het GLB verdergezet, waarbij ook plaats zal zijn voor investeringen rond risicopreventie.